

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKIK W GDAŃSKU**

RGD. 61- 1/15/MLM

Gdańsk, stycznia 2015 r.

Postanowienie Nr 22

Na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zmianami), stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy wszczyna się, z urzędu, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez przedsiębiorcę UNIQA Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna z siedzibą w Łodzi, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na ustaleniu przez przedsiębiorcę, w obrocie z konsumentami, we wzorcach umownych: *Ogólne warunki grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, Ogólne warunki grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym ze składką regularną, Tabela opłat i limitów 3K6C oraz Tabela opłat i limitów 3K7C*, opłat z tytułu wypłaty środków z rachunku jednostek, których zastosowanie może doprowadzić do zatrzymania przez przedsiębiorcę części środków zgromadzonych przez konsumenta na rachunku jednostek uczestnictwa, co może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji, określony w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.),

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu) przeprowadził postępowanie wyjaśniające, w sprawie ustalenia, czy stosowane przez przedsiębiorcę UNIQA TU na Życie SA z siedzibą w Łodzi, warunki ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem Kapitałowym mogą stanowić naruszenie interesów konsumentów.

W wyniku podjętych działań Prezes Urzędu ustalił, że przedsiębiorca zawiera z konsumentami m.in. umowy dot. grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, ze składką regularną. Umowy zawierane są na czas nieokreślony.

W związku z oferowanymi umowami ubezpieczenia przedsiębiorca, w latach 2013-2014 stosował m.in. następujące wzorce umowne, tj.: *Ogólne warunki grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, Ogólne warunki grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym ze składką regularną, Tabela opłat i limitów 3K6C oraz Tabela opłat i limitów 3K7C*.

Prezes Urzędu dokonał analizy postanowień zawartych w ww. wzorcach umownych, przedkładanych konsumentom i stwierdził, że przedsiębiorca ustalił tam następujące opłaty, pobierane w określonych wysokościach, w przypadku gdy klient/konsument dokonuje wpłaty zgromadzonych środków, tj.:

Tabela opłat i limitów 3K6C dot. składki regularnej (obowiązująca od 1.03.2012-11.05.2014)

Opłata likwidacyjna przy dokonaniu całkowitego lub częściowego wykupu środków zgromadzonych na ORJU, w wysokości:

- 50% wysokości wypłacanych środków z ORJU składak regularnych jeżeli składki regularne były opłacane krócej niż za okres do 1 -ej rocznicy przystąpienia do ubezpieczenia,

80-824 GDAŃSK, UL. PODWALE PRZEDMIEJSKIE 30

TEL. (058) 346-29-32, TEL/FAX (058) 346-29-33, 301-51-75

E-MAIL: GDANSK@UOKIK.GOV.PL

- **30%** wysokości wypłacanych środków z ORJU składak regularnych jeżeli składki regularne były opłacane co najmniej do 1 -ej rocznicy przystąpienia do ubezpieczenia a Wykup dokonywany jest nie wcześniej niż w 2-gą Rocznicę przystąpienia do ubezpieczenia.,
- **20%** wysokości wypłacanych środków z ORJU składak regularnych jeżeli składki regularne były opłacane co najmniej do 2 -ej rocznicy przystąpienia do ubezpieczenia a Wykup dokonywany jest nie wcześniej niż w 3-cią Rocznicę przystąpienia do ubezpieczenia.,
- **10%** wysokości wypłacanych środków z ORJU składak regularnych jeżeli składki regularne były opłacane co najmniej do 3 -ciej rocznicy przystąpienia do ubezpieczenia a Wykup dokonywany jest nie wcześniej niż w 4-tą Rocznicę przystąpienia do ubezpieczenia.
- **Brak opłaty** jeżeli składki regularne były opłacane co najmniej do 4 -ciej rocznicy przystąpienia do ubezpieczenia a Wykup dokonywany jest nie wcześniej niż w 5-tą Rocznicę przystąpienia do ubezpieczenia.

Zgodnie z art. 10 ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym ubezpieczonemu przysługuje prawo do wystąpienie z wnioskiem o dokonanie wypłaty środków zgromadzonych na osobistym rachunku jednostek uczestnictwa, jednak jeżeli składki były opłacane przez okres krótszy niż 10 lat kwota wykupu pomniejszona jest o opłatę likwidacyjną w wysokości podanej w tabeli opłat i limitów.

Tabela opłat i limitów 3K7C dot. składki regularnej (obowiązująca od 15.05.2014-nadal)

Oplata za wykup całkowity, w przypadku gdy nie było wykupów częściowych, liczona jako iloczyn stawki opłaty i składek opłaconych regularnych, należnych za pierwszy rok ochrony ubezpieczeniowej

Stawka:

60% - jeśli składki regularne opłacane były krócej niż za okres 3 lat

50% - jeżeli składki regularne opłacane były co najmniej za okres 3 lat, jednak krócej niż 4 lata

35% - jeżeli składki regularne opłacane były co najmniej za okres 4 lat, jednak krócej niż 5 lat

20% - jeżeli składki regularne opłacane były co najmniej za okres 5 lat, jednak krócej niż 6 lata

Brak opłaty - jeżeli składki regularne opłacane były za okres co najmniej 6 lat.

Zgodnie z art. 11 ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym ze składką regularną ubezpieczonemu przysługuje prawo do wystąpienie z wnioskiem o dokonanie wykupu całkowitego środków zgromadzonych na osobistym rachunku jednostek uczestnictwa. Wykup całkowity zostaje pomniejszony o opłaty wskazane w tabeli opłat i limitów.

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, że zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Z kolei art. 24 ust. 2 wskazuje, że „przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy”. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Powołany art. 24 ust. 2 zawiera przykładowe wyliczenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zaliczając do nich m.in. w pkt. 3 czyny nieuczciwej konkurencji, godzące w interesy konsumentów.

Powołany art. 3 ust. 1 o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji wskazuje, że *czynem nieuczciwej konkurencji, jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta*. Pod pojęciem „klienta” należy również rozumieć konsumenta w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji [...] (por. wyrok SOKiK w Warszawie z dnia 20 lutego 2007 r. sygn. akt XVII AmA 95/07).

UNIQA Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna z siedzibą w Łodzi prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług m.in. z zakresu ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Warunki świadczenia tych ubezpieczeń określają

m.in. OWU czy tabele opłat i limitów. Z analizy treści tych wzorców umownych wynika, że ubezpieczony może dokonać wypłaty środków zgromadzonych na osobistym rachunku jednostek uczestnictwa, przy czym wypłata w określonym czasie związana jest z opłatą, która skutkuje zatrzymaniem przez przedsiębiorcę części środków, zgromadzonych przez konsumenta/ubezpieczonego.

W ocenie Prezesa UOKiK niedokonywanie zwrotu konsumentom części zgromadzonych przez nich środków, pochodzących z wpłat składek regularnych, może naruszać dobre obyczaje, co w rozpatrywanej sprawie przejawia się w nieuczciwym sposobie na zatrzymaniu klienta i dążeniu do utrzymania zawartej umowy wyłącznie za pomocą swoistej sankcji finansowej. W okresie 5 lat od zawarcia umowy konsument może albo kontynuować ubezpieczenie i dalej wpłacać składki - nawet jeśli np. z osobistych powodów nie jest to dla niego dogodne - albo zrezygnować z ubezpieczenia i utracić znaczną część środków dotychczas zgromadzonych. W rzeczywistości w wyniku zastosowania przedmiotowej opłaty konsument może zostać pozbawiony faktycznej możliwości rozwiązania umowy.

Jak wspomniano wyżej, art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, stanowi, iż czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes klienta. Jej rozwinięciem jest przykładowe wskazanie w art. 3 ust. 2 czynów będących czynami nieuczciwej konkurencji. Za działanie bezprawne ustawodawca uznaje nie tylko działanie sprzeczne z prawem, ale także działanie sprzeczne z dobrymi obyczajami. Definicja czynu nieuczciwej konkurencji jest w tym zakresie zgodna z ogólnym pojęciem czynu zabronionego jako bezprawnego działania lub zaniechania, przy ujęciu bezprawności, jako sprzeczności z obowiązującym porządkiem prawnym, obejmującym nakazy i zakazy wynikające zarówno z norm powszechnie obowiązujących - przepisów prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, pracy itp., jak i z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego lub dobre obyczaje. Zatem także działanie lub zaniechanie formalnie zgodne z prawem, ale naruszające zasady współżycia społecznego, może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji, jeżeli zagraża lub narusza interes klienta.

Uprawnionym tym samym, jest twierdzenie, że UNIQA Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna z siedzibą w Łodzi przenosi na konsumenta ryzyko gospodarcze związane z możliwością rozwiązania przez niego umowy. Uzasadnieniem stosowania tak rygorystycznego automatyzmu nie może być okoliczność, że umowy ubezpieczenia na życie mają ze swej natury długoterminowy charakter. W efekcie swoich działań przedsiębiorca zapewnia sobie otrzymanie określonych kwot, natomiast konsument może otrzymać znacznie mniej środków niż zgromadził na rachunku.

W ocenie Prezesa UOKiK, niedokonywanie zwrotu konsumentom części zgromadzonych przez konsumentów środków, pochodzących z wpłat składek, na skutek ustalania tzw. opłat za wykup, których wysokość nie jest związana z kosztami rozwiązania umowy, może naruszać dobre obyczaje, tym samym wszczęcie postępowania w sprawie podejrzenia stosowania przez UNIQA Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna z siedzibą w Łodzi praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stało się konieczne i uzasadnione

Na postanowienie niniejsze zażalenie nie przysługuje.